Zagrody edukacyjne w Wielkopolsce

SIEĆ NA RZECZ INNOWACJI W ROLNICTWIE I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Publikacja opracowana przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zagrody edukacyjne w Wielkopolsce

Spis treści

Wstęp..... 5

Alpakoland..... 26
Gospodarstwo agroturystyczne „Polna 6”..... 28
Zagroda ARNIKA..... 29
Gospodarstwo agroturystyczne
„Pod bocianim gniazdem”..... 30
Końska Zagroda..... 31
Zagroda wikliniarsko-plecionkarska
POLSKIE PLECIONKARSTWO..... 32
Alpakarnia P&M..... 33
Kraina Dudusia Wesołka..... 34
Zagroda na Zadupiu..... 36
Zagroda Białego Króliczka..... 38
Przytul alpakę..... 39
„Pod lipami”..... 40
Kmiecikówka..... 42
Folwark konny Hermanów..... 43
Zagroda Olszówka..... 45
Gospodarstwo ekoagroturystyczne Bliżej Natury..... 46

Wstęp

dr Sylwia Graja-Zwolińska
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Zagroda edukacyjna jako innowacyjna forma przedsiębiorczości na terenach wiejskich

Przemiany gospodarcze zachodzące na polskiej wsi w ostatnich kilkunastu latach skłoniły mieszkańców do ponownej analizy dostępnych zasobów. Jak podnieść konkurencyjność małych gospodarstw rolnych, w jaki sposób wykorzystać potencjał ludzki kilku pokoleń by wieś mogła się rozwijać, tętnić życiem zarówno starszych jak i młodszych i wreszcie co zrobić by wieś mogła być atrakcyjnym miejscem samorealizacji oraz godnego zarobku? Te pytania dla wielu przedstawicieli społeczności lokalnych stały się bodźcem do wdrażania innowacyjnych rozwiązań a za taką z pewnością należy uznać zagrodę edukacyjną. Innowacja bowiem to nie tylko wdrażanie nowych technologii, ale również kreowanie takich pomysłów, które do tej pory na danym terenie nie występowały.

Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych, powstałą w 2011 roku z inicjatywy Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie przy współpracy z wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, uważa się za innowację w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców wsi oraz rolnictwa społecznego (Kmita-Dziasek 2014).

Za cel utworzenia Sieci przyjęto:

- podniesienie prestiżu zawodu rolnika i upowszechnienie wiedzy na temat pochodzenia żywności,
- różnicowanie pozarolniczej działalności na obszarach wiejskich,

- zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi (Sikorska-Wolak 2018).

Według przyjętej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi koncepcji „**zagroda edukacyjna**" to obiekt położonych na terenach wiejskich, prowadzony przez mieszkańca wsi, dysponującego zwierzętami gospodarskimi i/lub uprawami rolniczymi, które są wykorzystywane do tworzenia programów pobytu dla grup przedszkolnych, szkolnych i pozaszkolnych bądź też są udostępniane jako atrakcja turystyczna dla rodzin z dziećmi i dorosłych podróżujących indywidualnie (Czapiewska 2018). Obiekt działający w ramach Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych realizuje przynajmniej dwa cele edukacyjne spośród wymienionych:

- edukacja w zakresie produkcji roślinnej,
- edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej,
- edukacja w zakresie przetwórstwa płodów rolnych,
- edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej,
- edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej.

Istotny jest fakt, iż od 2014 roku nazwa „zagroda edukacyjna" jest objęta ochroną patentową, a prawo do jej używania mają wyłącznie gospodarstwa rekomendowane do uczestnictwa w Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych. Takie rozwiązanie sprzyja budowaniu silnej marki produktu, rozpoznawalnego na rynku, a zarazem jednoznacznie identyfikowanego przez klienta. Z drugiej strony przynależność do Sieci daje usługodawcy możliwość zdobycia wiedzy (m.in. przez wsparcie doradcze oraz dostępność wartościowych materiałów edukacyjnych w postaci gotowych ścieżek, czyli pomysłów na tematyczne zajęcia), wymiany doświadczeń (za pośrednictwem warsztatów, konferencji) i wreszcie skuteczniejszą promocję (Sieć przynależy do Konsorcjum Turystyki Wiejskiej, działającej przy Polskiej Organizacji Turystycznej, co pozwala na działania ponadregionalne).

Warto podkreślić, iż Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych to inicjatywa dająca korzyści trzem ważnym grupom:

- **mieszkańcom wsi** – zyskuje nie tylko gospodarz zagrody, ale również inni przedstawiciele społeczności lokalnej współpracujący z organizatorem programu edukacyjnego (lokalni dostawcy, rolnicy prowadzący

Rolniczy Handel Detaliczny, miejscowi rękodzielnicy). Warto zaznaczyć, że w wielu przypadkach zagrody edukacyjne generują dodatkowe miejsca pracy najczęściej sezonowej w okresie kumulacji przyjazdów grup. Co ważne działalność zagród łagodzi zjawisko sezonowości turystyki na terenach wiejskich, gdyż coraz więcej obiektów oferuje pakiety pobytowe dedykowane różnym porom roku, różnym świętom i wydarzeniom.

- **mieszkańcom miast** – zyskują nie tylko atrakcyjny program wypoczynku dla swoich dzieci, czy rodzin, ale również mają możliwość poznawania i doświadczania specyfiki życia wsi oraz funkcjonowania gospodarstwa rolnego. Zyskują także możliwość nabycia lokalnych produktów, często unikatowych w skali regionu i wyróżniających się wysoką jakością. Obcowanie ze sobą mieszkańców miasta i wsi to szansa na budowanie wzajemnego zrozumienia wobec wykonywanej pracy i prowadzonego trybu życia, to droga do podnoszenia świadomości konsumenckiej, poszerzania wiedzy na temat produkcji żywności i wreszcie to doskonała okazja do obalania niekorzystnego, stereotypowego wizerunku polskiej wsi jako zacofanej, brudnej i nieatrakcyjnej.
- **gronu pedagogicznemu szkół i przedszkoli** – nauczyciele zyskują atrakcyjne programy do realizacji różnych tematycznych zajęć zgodnych z założeniami programowymi. Istotne jest jednak, by właściwie wypromować obiekt i nawiązać współpracę z miejscowym kuratorium oświaty oraz placówkami edukacyjnymi celem zbudowania wizerunku wiarygodnego podmiotu.

Przedstawione wyżej korzyści obrazują jednocześnie jak wiele funkcji może spełniać zagroda edukacyjna (poznawczą, ekologiczną, krajoznawczą, kulturową, ekonomiczną, społeczną, promocyjną).

Oferowane programy w ramach działań podejmowanych przez zagrody są bardzo zróżnicowane zarówno pod względem tematycznym (uwzględniającym specyfikę gospodarstwa), czasowym (przeciętny czas trwania to kilka godzin), jak i docelowego segmentu odbiorców (wyraźnie dominującą grupą są grupy przedszkolne i wczesnoszkolne, chociaż w ofertach zagród pojawia się coraz więcej propozycji dla grup dorosłych – głównie seniorów).

Również forma prowadzenia zagrody edukacyjnej jako działalności gospodarczej może być różna. W celu dopasowania wła-

ściwej opcji warto przeanalizować dostępny potencjał (w tym także ludzki) oraz zasięgnąć wsparcia instytucjonalnego. Warto zaznaczyć, że niektóre programy edukacyjne wymagają przestrzegania szczególnych przepisów sanitarnych, związanych z obróbką produktów żywnościowych.

Obecnie w Sieci skupionych jest 300 zagród (stan na 1.12.2021, https://zagrodaedukacyjna.pl), z czego największa ich koncentracja występuje w pięciu województwach: dolnośląskim (45), małopolskim (32), pomorskim (25), śląskim (24) i mazowieckim (23). Województwo wielkopolskie znajduje się na 7 miejscu z niespełna 20 zarejestrowanymi obiektami.

Zagroda edukacyjna to nowe spojrzenie na potencjał gospodarstwa i jego najbliższego otoczenia. Coś co do tej pory uznawane było za relikt dawnej epoki (stare nieużyteczne maszyny, dawne gatunki roślin uprawnych obecne ciągle w ogródku babci, przepisy teściowej na unikatowe dania, zaprawy) zyskuje nową wartość, która może stać się siłą generującą wymierne korzyści dla gospodarzy, jak i odwiedzających. Jednakże taki potencjał wymaga odpowiedniego podejścia, interpretacji. Atrakcyjna interpretacja wymaga od gospodarzy otwarcia się na drugiego człowieka, na jego inność, odmienną zdolność percepcji otaczającego świata, otwarcia się na wiedzę oraz na nowe metody, narzędzia stosowane w edukacji i wreszcie otwarcia się na współpracę z innymi podmiotami, organizacjami, by tworzyć spójny produkt wysokiej jakości.

Wielka draka o zwierzaka, czyli jak wykorzystać chów zwierząt do budowania atrakcji

Produkcja zwierzęca o charakterze ekstensywnym, przydomowy chów zwierząt gospodarskich, czy wreszcie mini zoo rolnika pasjonata stanowią ogromny potencjał w zakresie budowania atrakcyjnego programu edukacyjnego dla grup, jak również dla gości indywidualnych.

Bezpośredni kontakt ze zwierzę-

ciem i jego codziennym środowiskiem przynosi odbiorcom szereg korzyści, które warto wykorzystać do tworzenia wyjątkowych atrakcji:

– **terapeutyczne**, oddziałujące na nasz stan psychiczny, fizyczny, emocjonalny (powszechnie znane są walory dogoterapii, hipoterapii, ale również i onoterapii – z wykorzystaniem osłów czy kotów – felinoterapii). Praktycznie każdy gatu-

nek zwierzęcia umożliwia realizację takiej funkcji terapeutycznej począwszy od redukcji stresu i napięcia emocjonalnego a skończywszy na wsparciu rozwoju motorycznego w przypadkach osób z chorobami o podłożu genetycznym lub powstałych w konsekwencji wypadków. Oczywiście każda forma zastosowania zooterapii w ofercie wymaga odpowiedniego przygotowania usługodawcy, niekiedy także poprzedzonego zdobyciem dodatkowych kompetencji, kwalifikacji, jak również właściwego doboru zwierzęcia pod kątem interakcji z różnymi ludźmi. Stojąc przed zamiarem wprowadzenia takiego punktu do programu pobytu w zagrodzie warto nawiązać kontakt z wyspecjalizowanym stowarzyszeniem zajmującym się określoną formą terapii. Dobrze jest także poznać obiekty, gdzie realizowane są tego typu aktywności, dzięki czemu będzie możliwa wymiana wiedzy i doświadczeń w zakresie obsługi gościa, jak i zasad prowadzenia tego typu zagrody.

– **edukacyjne**, poznanie biologii oraz behawioru danego gatunku. Nie ma lepszej lekcji przyrody czy biologii, jak ta realizowana w terenie, gdzie poprzez obserwację, bezpośredni kontakt czy doświadczenie (np. dojenie kozy) uczeń ma możliwość poznania specyfiki gatunków, zwłaszcza tych rodzimych, występujących w naszej strefie klimatycznej. Kozia Farma Złotna (warmińsko-mazurskie) proponuje w ramach dnia na farmie spacer kozią ścieżką w czasie którego najmłodsi mogą poobserwować te ciekawskie zwierzęta, pogłaskać, karmić. Atrakcją dla wielu jest również degustacja mleka i sera.

Innym przykładem prezentującym walory zwierząt gospodarskich jest zagroda „Rogata Owca" w miejscowości Lędziny (dolnośląskie) Wokół owcy opracowano

kilka programów edukacyjnych takich jak: „Od owieczki do niteczki, od baranka do ubranka”, warsztaty barwierstwa, filcowania przędzenia na kołowrotku czy tkania historycznego. Coraz częściej pojawiają się także tzw. mini zoo, zagrody różnych zwierząt, często pochodzących z różnych regionów świata, czego doskonałym przykładem są chociażby spotkania z alpakami. Przykładem takiego obiektu jest zagroda w Wieściszowicach

(województwo dolnośląskie), gdzie realizowane są różne zajęcia z udziałem alpaki począwszy od spacerów, karmienia, przez warsztaty filcowania a skończywszy na alpakoterapii prowadzonej przez wykwalifikowaną specjalistkę.

Ciekawość wśród dzieci wzbudzają także inne niespotykane w rodzimej faunie takie jak strusie, a zagrody prowadzące ich hodowlę (np. Ferma Strusi na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej, województwo śląskie) oferują karmienie pod okiem opiekuna, możliwość degustacji jaja czy warsztaty artystyczne z wykorzystaniem piór czy skorup.

Warto zaznaczyć, iż w ciągu ostatnich lat powstało wiele zagród specjalizujących się w prezentacji pracy pszczół i pszczelarza. Przykładem może tu być zagroda Pszczółki w Niezwojowicach (województwo małopolskie). Oprócz degustacji produktów pszczelich, inhalacji w specjalnych pomieszczeniach odwiedzający mogą uczestniczyć w warsztatach np. wykonania świec z wosku pszczelego.

Gospodarstwo rybackie Ruda Żmigrodzka to z kolei zagroda przybliżająca walory Doliny Baryczy i hodowli karpia milickiego. W edukacji szczególnie pomocna jest specjalnie przygotowana ścieżka umożliwiającą obserwację przyrody na czele z ptakami.

Wiele zagród dysponuje bogatym „drobnym” inwentarzem w postaci różnych gatunków drobiu (ucząc dzieci ich rozpoznawania, karmienia, prezentując warsztaty darcia pierza, czy potrawy przygotowane na bazie jaj) czy królików (karmienie, głaskanie sprawia najmłodszym szczególną przyjemność).

Unikatową na skalę Polski ofertę prezentuje Żywe Muzeum Ślimaka

(Pasłęk, warmińsko-mazurskie), za sprawą którego można poznać tajniki hodowli ślimaka, ale również spróbować specjałów w Bistro Ślimaka.

– kształtowanie świadomości ekologicznej za pomocą pokazania miejsca danego gatunku w ekosystemie, jak oddziałuje na inne żywe organizmy, w tym także na człowieka. Możliwość obserwacji gatunków hodowlanych, jak i tych dziko żyjących w ich codziennym środowisku pozwala zrozumieć znaczenie relacji zachodzących w przyrodzie, w tym także istotę łańcucha pokarmowego oraz równowagi ekologicznej. Wyprawy ścieżką dydaktyczną funkcjonującą w pobliskim nadleśnictwie, parku krajobrazowym czy spacer po obejściu, gdzie można obserwować owady zapylające rośliny, zwierzęta rozkładające materię organiczną, ptaki o różnych porach roku, podglądać niczym detektyw tropy zwierząt na polu to tylko przykłady pomysłów na realizację atrakcyjnych zajęć wspomagających założenia programowe realizowane w placówkach oświatowych. Stojąc przed takim wyzwaniem warto nawiązać współpracę z jednostkami zajmującymi się edukacją przyrodniczą takimi jak: regionalne ośrodki edukacji ekologicznej, działającymi przy nadleśnictwach, administracjach obszarów chronionych czy

tematycznych stowarzyszeniach bądź klubach przyrodniczych. Kontakt z wspomnianymi placówkami podnosi wiedzę usługodawcy, inspiruje do kreowania własnych pomysłów, jak również otwiera możliwość realizacji wspólnych inicjatyw, co może zwiększyć atrakcyjność proponowanej oferty.

Warto podkreślić, iż coraz więcej zagród oferuje nie tylko możliwość poznania fauny zagrody, ale również okolicznych ekosystemów, a podczas spacerów, wypraw terenowych ukazywany jest sens zachowania oczek śródpolnych czy miedz.

– budowanie świadomości konsumenckiej poprzez przybliżenie cyklu produkcyjnego, zrozumienie pracy rolnika, sensu wykonywania pewnych zabiegów zootechnicznych i weterynaryjnych etc.

W ofercie zagród pojawiają się najczęściej programy dotyczące produkcji mleka, serów, obróbki jaj. Praktycznie w każdym z nich

występuje odwołanie do tradycyjnej regionalnej kuchni, zwyczajów związanych z chowem zwierząt i ich symboliki w kontekście różnych świąt.

Programy takie jak: „Ścieżka mleka – od krowy d kubeczka pełnego mleczka" (Zagroda na ludowo, lubelskie), „Od mleczka do masełka" (Agroturystyka Marianówek, dolnośląskie), „Powstawanie życia – od jajka do kury" (Pod gruszą, małopolskie) uświadamiają wielu młodym mieszkańcom miast pochodzenie wielu produktów oraz uczą konsumentów przedkładania jakości nad ilość kupowanych towarów.

Kto wie, z czym zielone się je? Produkcja roślinna w ofercie zagród edukacyjnych

Zagrody edukacyjne to doskonałe miejsce edukacji odwiedzających na czym polega uprawa roli w gospodarstwie. Prezentacja roślin uprawnych połączona z ich rozpoznawaniem, przedstawienie ich obróbki oraz zastosowania dawniej i dziś, czy wreszcie wskazanie walorów odżywczych z uwzględnieniem odmian starych i współczesnych to tylko przykłady działań jakie są podejmowane w zagrodach celem przybliżenia tajników produkcji roślinnej, szczególnie tym najmłodszym odbiorcom oferty. Atrakcyjność programu edukacyjnego podnosi zastosowanie interaktywnych metod z wykorzystaniem wszystkich narządów zmysłów (dotyk ości jęczmienia, szum falującego łanu przy wietrze, smak ziarna tuż przed żniwami, zapach ścierniska) połączonych z wyjątkowym miejscem realizacji zajęć (pole, stara stodoła, spichlerz etc.). Aktywności nieznane współczesnym dzieciom takie

jak: młócenie zboża cepem, pozyskiwanie słomy za pomocą kosy, wykorzystanie snopowiązałki, wyplatanie wianków z ziół, wykopywanie ziemniaków budują w najmłodszych szereg doświadczeń, a starszym odbiorcom (seniorom) często przypominają czasy młodości.

Realizację tych czynności wspomagają stare narzędzia, przedmioty, maszyny obecne w obejściu od

pokoleń. W kreowaniu tych działań bardzo ważna jest interpretacja poprzedzona pytaniem: jak podzielić się wiedzą i doświadczeniem w atrakcyjny sposób? Jak dotrzeć do młodego odbiorcy, by jego doznania z pobytu w gospodarstwie były wartościowe i trwałe?

Tworząc program swojego gospodarstwa pod kątem funkcjonowania zagrody warto dowiedzieć się jak robią to inni, najlepiej wyróżniani za swoją aktywność, nie po to by konkurować, ale by czerpać inspiracje do swoich pomysłów lub by tworzyć coś wspólnie (np. szlak chleba, ziołowy, ziemniaczaną wioskę etc.). Dobrze jest także zasięgnąć wsparcia w regionalnych oddziałach doradztwa rolniczego korzystając z warsztatów, wystaw, zamiejscowych konferencji.

Willa Jasna (małopolskie) to zagroda edukacyjna położna nieopodal Pienińskiego Parku Narodowego, w której przybliża się zagadnienia uprawy ziół oraz wykorzystania roślin zielarskich w codziennym życiu. Zajęcia w znaczącym stopniu skierowane są do dorosłych uczestników, którzy m.in. zapoznają się ze szczegółami zakładania ogrodu ziołowego.

Zielone Laboratorium, Ziołowy Ogród Edukacyjny oraz niewielka wystawa sprzętów rolniczych wykorzystywanych w uprawie i zbieraniu ziół to z kolei elementy zagrody edukacyjnej Zielony Wulkan (dolnośląskie). Można tu uczestniczyć w pokazach wytwarzania olejków zapachowych, warsztatach wytwarzania perfum, pasty do zębów czy kadzideł.

Unikatową ścieżkę edukacyjną w ogrodzie oferuje zagroda Szkoła w ogrodzie (dolnośląskie), gdzie można spotkać rzadko występujące a typowe dla tego regionu rośliny, poznać ich właściwości i zastosowanie.

Niezwykle bogatą kolekcję ziół można poznać podczas zwiedzania Ziołowego Zakątka (podlaskie), któremu przyznano w 2011 roku status ogrodu botanicznego pod nazwą Podlaski Ogród Ziołowy. Można tu własnoręcznie skomponować swoją mieszankę ziołową, poznać tajniki uprawy i suszenia ziół oraz nabyć konkretne sadzonki.

Natomiast w Stajni Artystycznej Marcinków (świętokrzyskie) można uczestniczyć w specjalnie przygotowanych warsztatach dy-

niowych, poznając walory odżywcze tego warzywa, jak również wykorzystując je podczas tworzenia ozdób jesiennych.

Ziemniak jest bohaterem zajęć przygotowanych przez zagrodę pod nazwą Zielony Dzbanek (warmińsko-mazurskie), gdzie najmłodsi uczestniczą w zależności od pory roku w różnych zabiegach agrotechnicznych takich jak: sadzenie, redlenie, czy wykopki.

Tymczasem w Gospodarstwie Innego Wymiaru (opolskie) główną atrakcją w okresie letnim i jesiennym jest labirynt kukurydziany, gdzie na uczestników czekają różne zadania do rozwiązania w terenie. Zmysł orientacji przestrzennej można też ćwiczyć zwiedzając zagrodę W Labiryntach w Paprotach (zachodniopomorskie), gdzie uczestnicząc w grze terenowej wędruje się przez labirynt wierzbowy.

Wszystkie powyższe przykłady zagród dowodzą, iż wiedzę na temat świata roślin można przekazywać za pomocą różnych metod, narzędzi gwarantując odbiorcom niezapomniany zestaw doświadczeń.

Płodów rolnych nie marnujemy, lecz przetwarzamy i przechowujemy! Przetwórstwo w zagrodach edukacyjnych

Możliwość obserwacji przygotowywania przetworów przez gospodynię, czy udziału w samodzielnym wykonaniu specjałów to atrakcja wielu zaród edukacyjnych. Specjalnie przygotowane programy, zarówno dla dzieci jak i dorosłych uczą racjonalnego wykorzystywania płodów rolnych, świadomej konsumpcji nastawionej na jakość a nie na ilość oraz zachęcają do poznania dziedzictwa kulinarnego regionów.

Dawną produkcję przetworów zbożowych można poznać w zagrodzie U Młynarza w Mokrym Dworze (pomorskie). W czasie unikatowej wycieczki po młynie najmłodsi zapoznają się m.in. z czyszczeniem ziarna i przygotowaniem mąki. Można także skosztować wypiekanego na zamówienie chleba na zakwasie oraz chałki.

Natomiast tajniki przetworów ziołowych (soków, syropów, octów, nalewek, marynat, sosów) poznają uczestnicy warsztatów Willi

Jasna (małopolskie).

Gospodarstwo ekologiczne Kozia Łąka oferuje całą gamę serów łomnickich – kozich, owczych czy krowich, a zagroda edukacyjna Serowy Raj w Bukowcu (podkarpackie) zaprasza do udziału w interaktywnych zajęciach wyrabiania serów. Krojenie skrzepu i odciąganie serwatki to nieodzowny element warsztatów warzenia sera na wesoło w zagrodzę edukacyjnej Pasternak w Lutomierzu (dolnośląskie).

W zagrodzie gospodarstwie agroturystycznym w Suwałkach (warmińsko-mazurskie)można z kolei spróbować swoich sił w przygotowaniu kartaczy, a w Koziej Zagrodzie (śląskie) można uczestniczyć w zajęciach przygotowania dań postnych i świątecznych. „W gorącej wodzie kąpany" to z kolei tytuł dedykowany zajęciom wyrobu makaronu wiejskiego w Owczarkowej Zagrodzie w miejscowości Wąsosz (śląskie).

Natomiast widowisko „Jak drzewiej biło się olej" towarzyszy warsztatom „Jak to ze lnem było" w zagrodzie edukacyjnej w Ruszowie (lubelskie).

Warto zaznaczyć, iż zagrody edukacyjne to doskonałe miejsce promocji produktów regionalnych i tradycyjnych, współtworzących markę regionu.

Z przyrodą za pan brat, czyli słów kilka jak podnosić poziom wiedzy i świadomości ekologicznej w zagrodach

Czas pandemii i obostrzeń w przemieszczaniu wzbudził wśród mieszkańców miast zainteresowanie otaczającym środowiskiem, pozwolił na odkrywanie tego co jest blisko. Stąd obszary wiejskie stały się miejscem organizacji rodzinnych wypraw, poligonem doświadczalnym wzajemnych relacji, okazją do zgłębiania wiedzy o gatunkach pospolitych, regułach funkcjonowania sąsiedniego ekosystemu i wreszcie sprawdzianem naszych działań na rzecz ochrony przyrody.

W Ryczyńskiej Zagrodzie Leśnej (dolnośląskie) proponowany jest program „Bioróżnorodność jest częścią nas", w ramach którego najmłodsi poznają na czym polega symbioza kwiatów i owadów, budują domy dla owadów, pod-

glądają od mikroskopem niektóre elementy budowy kwiatów oraz pyłku.

Rozpoznawanie roślin gatunków roślin i zwierząt stanowi istotny element programu wyprawy szla-

kiem pstrągowskich kapliczek, przygotowanej przez Siedlisko Janczar w Pstrągowej (podkarpackie).

Zróżnicowaniem zajęć podnoszących wiedzę i świadomość ekologiczną wyróżnia się oferta zagrody Sapy57Village w miejscowości Sapy (łódzkie). Można tu zapoznać się z konopią siewną i jej walorami, orkiszowymi podpłomykami, gospodarowaniem wody używanej każdego dnia.

Część zagród edukacyjnych przybliża zasady rolnictwa ekologicznego jak np. Juchowo Farm w Juchowie (zachodniopomoskie). W trakcie zajęć gospodarze wyjaśniają na czym polega GMO, jak gospodarstwo wpływa na ochronę środowiska, a uczestnicy mają możliwość degustacji produktów ekologicznych. Natomiast zagroda Zielona Babka (lubelskie) realizuje interesujące zajęcia poświęcone ogrodnictwu permakulturowemu, w czasie których goście mogą wykonać swój mini ogród w słoiku.

Niezwykle bogatą ofertę edukacyjną proponuje Ekocentrum w Stryszowie (małopolskie). Odwiedzający mogą się zapoznać z tajnikami budownictwa z gliny, słomy, wykorzystywania alternatywnych źródeł energii, czy dowiedzieć się o roli organizmów żyjących w glebie.

Zamiast podsumowania

Przytoczone wyżej przykłady zajęć realizowanych w zagrodach z różnych zakątków Polski odzwierciedlają kreatywność twórców, są wyrazem otwartości na nowe formy przekazu wiedzy młodszym pokoleniom, jak również są symbolem zmiany spojrzenia na polską wieś.

Jednocześnie obiekty te stanowią inspirację dla wielkopolskich

rolników, gdzie kultura uprawy roli ma ogromną wartość dla całych rodzin. Dotychczas w Wielkopolsce funkcjonuje 19 (a wg rozeznania terenowego 16) zagród o zróżnicowanych programach pobytu. Oferta (najczęściej kilkugodzinna) skierowana jest głównie dla młodszych odbiorców z nastawieniem na poznawanie pracy rolnika oraz towarzyszącego mu inwentarza. Tymczasem potencjał wielkopolskiego rolnictwa nie został wyczerpany. Nadal pozostaje wiele zasobów wartych interpretacji i godnych powszechnej uwagi takich jak przetwórstwo odwołujące się do regionalnych tradycji kulinarnych czy edukacja ekologiczna z wykorzystaniem ośrodków edukacji ekologicznej w Chalinie, Lądzie, Mosinie czy nadleśnictw. Właściwa analiza zasobów i dostępnej infrastruktury na obszarach wiejskich Wielkopolski oparta na współpracy środowiska branżowego (ODR-ów, stowarzyszeń, LGD-ów etc.) połączona z zastosowaniem odpowiednich narzędzi interpretacyjnych może zaowocować wzmocnieniem pozycji regionu w Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych, a tym samym podniesieniem konkurencyjności na rynku dostępnych tego typu ofert. W dobie nowego modelu wypoczynku powstałego w kontekście zmian pandemicznych i postpandemicznych jest o co walczyć. Notowania polskiej wsi poszły w górę, zatem warto ten czas tzw. przejściowy między kolejnymi falami pandemii spożytkować na rozwój oferty gospodarstwa, poszukując własnej ścieżki specjalizacji. Wielokierunkowa edukacja realizowana w gospodarstwie może być strzałem w dziesiątkę na zaspokojenie potrzeby multizmysłowego doświadczania przez potencjalnego odbiorcę usług.

Bibliografia

- Czapiewska 2018, Innowacyjność i aktywność społeczna w rozwoju obszarów wiejskich Pomorza – przykład zagród edukacyjnych w: ACTA UNIVERSITATIS LODZIENSIS, FOLIA GEOGRAPHICA SOCIO-OECONOMICA 31, 2018: 39–58
- Kmita-Dziasek E., 2014, Gospodarstwa edukacyjne w koncepcji rolnictwa zaangażowanego społecznie, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Częstochowa.
- Sikorska-Wolak I., Krzyżanowska K., Zawadka J., 2018, Edukacja w turystyce wiejskiej, Wydawnictwo SGGW, Warszawa.

Portale internetowe

- https://zagrodaedukacyjna.pl
- Strony internetowe, portale społecznościowe cytowanych obiektów

Prof. UAM dr hab. Anna Weronika Brzezińska
Instytut Antropologii i Etnologii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

KIERUNKI UPOWSZECHNIANIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W WIELKOPOLSKICH ZAGRODACH EDUKACYJNYCH

Wielkopolskie zagrody edukacyjne stanowią istotny element współczesnego krajobrazu kulturowego Wielkopolski. Dzięki nim osoby odwiedzające mają możliwość wzbudzenia w sobie refleksji na temat tego, jak kiedyś wyglądała wielkopolska wieś, jak się zmieniała przez wieki oraz jak prezentuje się współcześnie. Wszelkie działania mające na celu upowszechnienie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego – przeszłości obecnej w teraźniejszości – pełnią funkcję wzorcotwórczą, integracyjną oraz afirmującą lokalność. Punktem odniesienia do budowania własnej tożsamości kulturowej jest zdolność do rozpoznawania i identyfikowania elementów otaczającego nas krajobrazu kulturowego jako swoich, dobrze znanych i rozpoznanych. Nie wszyscy jednak mają możliwość stałego kontaktu z kulturą wielkopolskiej wsi – dlatego tak istotna w tym kontekście wydaje się działalność zagród edukacyjnych. Ich propozycje edukacyjne i rekreacyjne wpisują się w szerszy kontekst jakim jest edukacja regionalna.

Kapela dudziarska Romualda Jędraszaka na Ogólnopolskim Festiwalu kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą, 2006, fot. A. W. Brzezińska

Pierwsze postulaty dotyczące konieczności kształcenia w zakresie wiedzy o regionie są związane z początkami regionalizmu rozu-

mianego jako ruch społeczno-kulturalny, który skupia się na pielęgnowaniu i rozwijaniu dziedzictwa kulturowego w regionie. Działania te mają służyć zachowaniu swoistych cech kultury danego obszaru, do pogłębiania wiedzy o tej kulturze, do jej stałego rozwoju

Wielkopolskie dożynki w Buku, 2015, fot. A. W. Brzezińska

oraz odnowy w wielu aspektach (Kwaśniewski 1987: 306). Jego źródła sięgają XIX wieku i są związane z działaniami podejmowanymi na rzecz utrzymywania pamięci o polskiej kulturze regionalnej w okresie zaborów. Myśl ta została twórczo rozwinięta w okresie dwudziestolecia międzywojennego przez Aleksandra Kazimierza Patkowskiego, który był pedagogiem i społecznikiem oraz autorem prac z zakresu krajoznawstwa i regionalizmu (Żołądź-Strzelczyk, Jamrożek 2006: 116-117). Był inicjatorem powstania w 1923 roku Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. Stanisława Konarskiego w regionie świętokrzyskim, w ramach którego uczono m.in. historii regionalnej. W swych działaniach podkreślał on konieczność nauczania o „małej ojczyźnie" tak, aby móc dobrze identyfikować zasoby lokalnej i regionalnej kultury.

Idea Patkowskiego znalazła wielu kontynuatorów, a po raz kolejny została przypomniana w 1995 roku kiedy to na zlecenie ówczesnego Ministerstwa Edukacji Narodowej opracowano Dziedzictwo kulturowe w regionie. Założenia programowe, we wstępie którego czytamy: „Zasadniczym warunkiem zachowania własnej kultury i jej trwania jest przekaz dziedzictwa kulturowego (Dziedzictwo… 1995: 1). Przekaz ów odbywa się na różne sposoby. Pierwszym z nich jest przekaz bezpośredni – realizujący się poprzez uczestnictwo w życiu codziennym, uczenie się przez obserwację i doświadczanie, pielęgnowanie kontaktów środowiskowych. Drugi to przekaz pośredni, kiedy to określone instytucje (szkoły, muzea, biblioteki, domy kultury, świetlice wiejskie) lub organizacje (Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, stowarzyszenia) podejmują konkretne działania i inicjatywy na rzecz przekazania wiedzy o regionie. Zarówno pierwszy, jak

i drugi sposób przekazu realizuje idee edukacji regionalnej, czyli takiej która jest osadzona w lokalnej i regionalnej historii, wzmacniając w odbiorcach działań edukacyjnych poczucie własnej tożsamości. Działania te nie wykluczają się z zasadą uniwersalizmu, czyli zdobywania wiedzy i doświadczeń opartych o kontakty z innymi środowiskami i kulturami niż własna.

Działalność wielkopolskich zagród edukacyjnych wpisuje się zarówno w działania bezpośrednie, jak i pośrednie, pokazując specyfikę lokalnego dziedzictwa, które składa się na różnorodność kulturową i społeczną całości regionu. Z kolei silne i świadome swojego dziedzictwa regiony kulturowe wspólnie tworzą kulturę ogólnoludzką w wymiarach – polskim, europejskim i ogólnoświatowym. Aby działalność edukacyjna była skuteczna i przynosiła długofalowe efekty konieczne jest wykształcenie świadomych odbiorców, a zatem takich, którzy poprzez uczestnictwo w kulturze będą przyczyniali się do jej trwania, przekazywania i promowania.

Punktem odniesienia do działań wpisujących się w nurt edukacji regionalnej jest świadomość istnienia kultury regionalnej, która jest spoiwem łączącym mieszkańców regionu oraz wszelkie instytucje działające na rzecz upowszechniania tej kultury. Ten sposób definiowania kultury odnosi się do konkretnego obszaru – regonu, który funkcjonuje w dwóch wymiarach. Pierwszy dotyczy kształtowania się świadomości lokalno-regionalnej mieszkańców regionu, z czym jest związane poczucie tożsamości i dumy, ale przede wszystkim wiedzy o przeszłości regionu, czy konkretnych miejscowości. Drugi dotyczy podłoża kształtowania

Domachowo na Biskupiźnie, 2016, fot. A. W. Brzezińska

się regionalnej polityki kulturalnej (czyli świadomych działań projektowanych i realizowanych np. przez samorządy) oraz instytucjonalnych form regionalizmu, czyli umożliwienia działalności na danym obszarze organizacji i stowarzyszeń działających na rzecz regionu (Damrosz 1987: 22).

Kulturę regionalną współtworzą cztery elementy. Pierwszym z nich jest wspominane już wyżej dzie-

dzictwo kulturowe, które funkcjonuje w trzech sferach: materialnej (czyli wszystko to co możemy zaobserwować z zewnątrz, udokumentować – krajobraz kulturowy i jego elementy, przestrzenny sposób rozplanowania wsi i pojedynczych zagród, sposoby budowania i zdobienia, wytwarzane przedmioty codziennego użytku); duchowej oraz społecznej. Dwa ostatnie określane są także mianem niematerialnego dziedzictwa kulturowego, czyli takiego które powstaje w wyniku interakcji społecznych, stanowi o specyfice danej grupy, integruje ją i buduje pamięć społeczną oraz kulturową.

Drugim elementem jest pamięć o wydarzeniach historycznych, które miały wpływ na dzieje regionu, ale też konkretnych miejscowości. Dla Wielkopolski takim integrującym społeczność regionalną wydarzeniem było Powstanie Wielkopolskie, ale we wschodnich częściach także pamięć o powstaniu styczniowym z 1863 roku. Wydarzenia te są obecne w krajobrazie kulturowym – są to pomniki, groby powstańców, tablice pamiątkowe, ale też nazwy ulic, placów i skwerów nazwane imieniem bohaterów. Wokół tych wydarzeń budowane są narracje o historii poszczególnych osób, ale i organizacji, których działania miały wpływ na przebieg wydarzeń historycznych.

Turniej Kół Gospodyń Wiejskich w Muzeum w Russowie, 2018, fot. A. W. Brzezińska

Zabudowania w Czarnymlesie, 2017, fot. A. W. Brzezińska

Trzecim składnikiem kultury regionalnej jest stosunek współczesnych mieszkańców do środowiska naturalnego i wszelkie działania na rzecz ochrony środowiska, ekologia oraz rozwój turystyki z czym wiąże się świadomość atrakcyjności swojego miejsca zamieszkania wraz z umiejętnościami promowania. Ten element wprost jest związany z zagrodami edukacyjnymi, które pokazują w jaki sposób człowiek może wykorzystywać środowisko naturalne do swoich potrzeb, jednocześnie je szanując i podejmując decyzje zgodnie z zasada zrównoważonego rozwoju.

Ostatnią składową kultury regionalnej – niezwykle ważną, ale i obciążona dużą odpowiedzialnością jest oświata. Stanowi ona zinstytucjonalizowaną formę przekazu dotyczącego dziejów regionu, integrującą wiedzę i przekazująca ją w sposób zorganizowany i systematyczny. Mieszkańcy regionu na tyle identyfikują się z kulturą swojego regionu, na ile mają wiedzę o tej kulturze i na ile sami starają się w niej uczestniczyć oraz ją organizować. Oświata to nie tylko zorganizowany system szkolnictwa działający według wytycznych programowych, ale przede wszystkim lokalne i regionalne inicjatywy adresowane do różnych grup odbiorców (od dzieci, przez młodzież i dorosłych, aż do seniorów). O zróżnicowanej ofercie edukacyjnej można mówić wtedy, kiedy edukacja formalna (szkolna) jest wspierana przez inicjatywy nieformalne (nieobowiązkowe), których organizatorami są instytucje kultury (muzea, biblioteki, ośrodki kultury), organizacje społeczne (stowarzyszenia, parafie, zespoły ludowe i folklorystyczne), osoby

Marianna Dobrowolska – wielkopolska twórczyni ludowa, 2014, fot. A. W. Brzezińska

indywidualne (animatorzy, twórcy ludowi i nieprofesjonalni, rzemieślnicy i rękodzielnicy, muzycy) oraz podmioty prywatne (np. agroturystyka).

Idealny i uniwersalny model edukacji regionalnej nie istnieje, gdyż różna jest specyfika miejsc, w których taka edukacja jest realizowana. Zależy to także od zasobów instytucjonalnych, kadrowych i finansowych, w tym aktywności samorządów zainteresowanych wspieraniem swoich społeczności w zakresie poznawania historii i kultury miejscowości, gmin i powiatów, a także całego regionu. Na terenie Wielkopolski istnieje kilkanaście enklaw kulturowych, subregionów etnograficznych, posiadających bardzo wyrazistą kulturę regionalną. Jest ona rozpoznawana na terenie całej Wielkopolski, ale też poza jej granicami stając się wizytówką naszego regionu. Sukces ten subregiony zawdzięczają systematycznej pracy na rzecz dynamicznego i wspieranego w sposób instytucjonalny przekazu o dziedzictwie kulturowym, wzmocnionego o żywą pamięć o przeszłości regionu oraz dbałością o lokalny krajobraz kulturowy także w aspektach środowiskowych i ekologicznych.

By dobrze zrozumieć w jaki sposób kształtowała się przez wieki kultura regionalna konieczne jest podejmowania wysiłków na rzecz jej dokumentowania i opisywania, a następnie upowszechniania zgromadzonych informacji. Podstawową metodą dokumentacji jest prowadzenie stałych i systematycznych badań naukowych, podczas których przeprowadza się z mieszkańcami regionu rozmowy, wykonuje fotografie, utrwalając tym samym obraz regionu na podstawie indywidualnych

Pola w okolicy Żychlewa na Biskupiźnie, 2016, fot. K. Dziubata

doświadczeń (Brzezińska 2006: 198-202). Opracowane materiały publikuje się w monografiach etnograficznych (dotyczących jednej miejscowości, regionu czy zagadnienia np. budownictwa), czego przykładem jest trzytomowe dzieło pod wspólnym tytułem Kultura ludowa Wielkopolski. Tomy te zredagowane przez Józefa Burszte – poznańskiego etnologa, są najważniejszym źródłem wiedzy o przeszłości Wielkopolski, opisu-

ją w sposób bardzo szczegółowy wszystkie aspekty kultury tradycyjnej i w całości oparte są o materiał pochodzący z badan terenowych prowadzonych w latach 50. i 60. XX. Wykonana wówczas dokumentacja fotograficzna jest częściowo udostępniona w zasobach Cyfrowego Archiwum im. Józefa Burszty (http://cyfrowearchiwum.amu.edu.pl/). Z publikacji współczesnych wspomnieć należy o inicjatywie Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, które od 2012 roku prowadzi szerokie prace dokumentacyjne nad niematerialnym dziedzictwem kulturowym. Uzyskane wyniki publikowane są w serii wydawniczej Atlas niematerialnego dziedzictwa kulturowego wsi wielkopolskiej (http://www.atlas-dziedzictwa.pl/) oraz w formie map wraz z komentarzami na portalu edukacyjnym EtnoWielkopolska (http://etnowielkopolska.pl/).

Wieś Dobrów nad Wartą, 2014, fot. A. W. Brzezińska

Innego rodzaju działaniem jest wspieranie społeczności lokalnych poprzez zachęcanie ich do dokonywania samodzielnych prób organizowania miejsc, w których odwiedzający mogą zapoznać się z przeszłością regionu. Są to nie tylko inicjatywy podejmowane przez lokalne instytucje kultury w formie wystaw, festynów, warsztatów, ale też tak trwałe struktury za jakie można uznać izby regionalne i muzea prywatne oraz gospodarstwa agroturystyczne i zagrody edukacyjne. To właśnie możliwość bezpośredniego kontaktu z naturą i kulturą oraz zapoznania się z historią konkretnej rodziny czy miejscowości są najefektywniejszym sposobem na upowszechnianie dziedzictwa kulturowego regionu. By jednak zagroda edukacyjna mogła spełniać swoją ważną misję potrzebna jest nie tylko przestrzeń, ale i określony profil takiej działalności – oparty np. na prezentowaniu dawnych narzędzi rolniczych z możliwością ich uruchomienia, połączeniu produkcji żywności z możliwością samodzielnego przygotowywania pożywienia, zapoznawanie ze specyfiką hodowli zwierząt gospodarskich wraz

z próbą ich oporządzania przez gości, prowadzenia warsztatu rzemieślniczego o charakterze pokazowym wraz z ofertą konkretnych warsztatów dla osób odwiedzających. Odpowiednie sprofilowanie gospodarstwa zainteresowanego prowadzeniem działalności edukacyjnej może być także wspierane w ramach sieci, którą współtworzą inni gospodarze, ale także działające lokalnie instytucje kultury oraz organizacje i stowarzyszenia.

Literatura:

- Brzezińska, A. W. (2006). *W poszukiwaniu korzeni kulturowych.* W: A. W. Brzezińska, A. Hulewska, J. Słomska (red.), *Edukacja regionalna* (187-207). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Burszta, J. (red.) (1960, 1964, 1967). *Kultura ludowa Wielkopolski.* Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.
- Damrosz, J. (1987). *Region i regionalizm: studium interdyscyplinarne.* Warszawa: Instytut Kultury.
- *Dziedzictwo kulturowe w regionie. Założenia programowe* (1995). Warszawa: Ministerstwo Edukacji Narodowej.
- Kwaśniewski, K. (1987). *Region kulturowy.* W: Z. Staszczak (red.), *Słownik etnologiczny. Terminy ogólne* (304-306). Warszawa-Poznań: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Żołądź-Strzelczyk, D., Jamrożek, W. (2006). *Edukacja regionalna w ujęciu Aleksandra Kazimierza Patkowskiego* W: A. W. Brzezińska, A. Hulewska, J. Słomska (red.), *Edukacja regionalna* (115-129). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Portale internetowe:

- Atlas niematerialnego dziedzictwa kulturowego wsi wielkopolskiej, http://www.atlas-dziedzictwa.pl/
- Cyfrowego Archiwum im. Józefa Burszty, http://cyfrowearchiwum.amu.edu.pl/
- EtnoWielkopolska, http://etnowielkopolska.pl/

Alpakoland

Właściciel: Małgorzata Łada
Powiat: chodzieski
Adres: Klotyldzin 9 k. Margonina, 64-830 Margonin
Tel.: 669601012
e-mail: gosia.lada1@wp.pl
Strona internetowa: http://www.alpakoland.pl
https://www.facebook.com/alpakoland/

Alpakoland powstał w 2011 roku z ogromnej fascynacji alpakami. Ich łagodny charakter, przyjazne spojrzenie oraz najlepsza wełna na świecie stały się fundamentem do budowania oferty terapeutycznej i edukacyjnej. Zajęcia prowadzone są przez certyfikowanego alpakoterapeutę, onoterapeutę i kynoterapeutę, czyli właścicielkę we własnej osobie. Gospodarstwo zaczęło się od alpak, ale się na nim nie kończy, bowiem dom mają tutaj również konie, kury, kaczki, kozy, świnie, krowy i byk, owce, króliki, osły oraz pies i kot.

Zagroda spełnia 4 z 5 celów edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji roślinnej, produkcji zwierzęcej, przetwórstwa płodów rolnych oraz świadomości ekologicznej i konsumenckiej. W gospodarstwie zapoznać się można z funkcjonowaniem wiejskiej zagrody, hodowlą zwierząt i zaznać nieszablonowych form aktywności fizycznej. Ponadto można skorzystać z miejsca na ognisko czy grilla, a jak pobyt nas pochłonie skorzystać z oferty noclegu. Zagroda prowadzi także nauki jazdy konne – również od podstaw, a także zajęcia hipoterapii.

Zajęcia w zagrodzie trwają od 2 do 3 godzin i propozycja edukacyjna jest skierowana do dzieci i młodzieży. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę 60 osób. Zajęcia mogą odbywać się także w mniejszym, rodzinnym gronie.

Gospodarstwo agroturystyczne „Polna 6”

Właściciel: Lidia Woźniczka
Powiat: chodzieski
Adres: ul. Polna 6, 64-820 Szamocin
Tel.: 888693781
e-mail: lidiawozniczka@wp.pl
Strona internetowa: https://polna6.pl/
https://www.facebook.com/Gospodarstwo-Agroturystyczne-Polna-6/

Gospodarstwo znajduje się w Szamocinie, przy ul. Polnej 6, skąd zaczerpnięto nazwę zagrody edukacyjnej. W gospodarstwie największą popularnością cieszą się konie, z któ-

rych pomocą można w przyjemny sposób zwiedzić okolicę. Polna 6 jest gospodarstwem, które od lat przyjmuje u siebie agroturystów, dlatego zajęcia edukacyjne można połączyć z dłuższym wypoczynkiem.

Popularnością cieszą się wszystkie zajęcia kuchenne jak pieczenie chleba czy pierników, ale także miodobranie, czy sesja zdjęciowa w strojach z minionej epoki. Wolny czas można także zagospodarować na relaks na kajaku, który udostępniają gospodarze.

Zagroda spełnia wszystkie z celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych. W gospodarstwie zapoznać się można z funkcjonowaniem wiejskiej zagrody, hodowlą zwierząt, poznać sprzęty dawniej używane w gospodarstwie domowym oraz zapoznać się ze zwyczajami i tradycjami związanymi z polskimi świętami. Zajęcia mogą obejmować także spacer po lesie z przyrodnikiem oraz podróż do wnętrza ula z pszczelarzem.

Zajęcia w zagrodzie trwają od 4 do 6 godzin, a propozycja edukacyjna nie ma ograniczeń wiekowych. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę 60 osób.

Zagroda ARNIKA

Właściciel: Elżbieta Wawrzyniak
Powiat: jarociński
Adres: Cielcza, ul. H. Sienkiewicza 49 , 63-200 Jarocin
Tel.: 663935198
e-mail: elieta.wawrzyniak0@gmail.com
Strona internetowa: https://www.facebook.com/agroturystykaArnika
https://www.instagram.com/zwierzogrod_arniki/

Zagroda Arnika mieści się w gospodarstwie rolnym, które powstało w 1990 r. Główną specjalizacją tego miejsca jest hodowla koni rekreacyjnych. Malownicze położenie sprawia, że zarówno w siodle, i na własnych nogach chce się podziwiać okoliczne pola, łąki i wsie. Na co dzień prowadzone są tutaj nauki jazdy konnej oraz zajęcia hipoterapii. W sezonie letnim dodatkowo funkcjonuje agroturystyka, więc nie będzie problemu, aby zatrzymać się w tym miejscu na dłużej.

Zagroda spełnia 2 z 5 celów edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji zwierzęcej oraz dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej. Część programów edukacyjnych przygotowana jest z myślą o osobach z niepełnosprawnościami, a część dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Uczestnicy mogą zapoznać się ze sposobami chowu i żywienia koni, umaszczeniem czy sposobami ich użytkowania. Nie ominie nikogo też ujęcie historyczne znaczenia koni w różnych dziedzinach życia człowieka, ale także będzie możliwość zapoznania się z codziennymi zajęciami w gospodarstwie rolnym i sposobami na wypoczynek na wsi.

Zajęcia w zagrodzie trwają od 1 do 3 godzin i w zależności od wybranego pakietu liczba osób może być różna – maksymalnie jest to 30 osób.

Gospodarstwo agroturystyczne „Pod bocianim gniazdem”

Właściciel: Jarosław Mruk
Powiat: kolski
Adres: Lutomirów 27, 62-660 Dąbie
Tel.: 600638556
e-mail: jarekmruk80@o2.pl

Gospodarstwo agroturystyczne „Pod bocianim gniazdem” położone jest w malowniczej okolicy, gdzie łono natury sprzyja odnalezieniu spokoju i koi ciszą. Natura umożliwia spacery wśród łąk, pól i lasów sosnowych. Miłośnicy jazdy na rowerze także znajdą dla siebie odpowiednie trasy spacerowe. Bliskość rzek

sprawia, że aktywnie można spędzać czas na wodzie – wypożyczając w pobliżu gospodarstwa kajaki, albo korzystając z możliwości wędkowania. Gospodarstwo zamieszkują dwa kuce, kury, koty oraz psy.

Zagroda spełnia 3 z 5 celów edukacyjnych, mianowicie edukuje w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej, w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej, a także w zakresie produkcji zwierzęcej. Uczestnicy zajęć mają okazję poznać zwierzęta gospodarskie, rośliny uprawne, maszyny i urządzenia ułatwiające pracę gospodarzom a także przetwórstwo produktów wytworzonych w gospodarstwie. Gospodarstwo agroturystyczne „Pod bocianim gniazdem” – zagrodę edukacyjną uczestnicy zapamiętają również dzięki wspólnemu wytwarzaniu sera, pierogów, masła, czy placków ziemniaczanych.

Zajęcia w zagrodzie trwają od 4 do 5 godzin i propozycja edukacyjna jest skierowana do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę 20 osób.

Końska Zagroda

Właściciel: Danuta i Sylwester Jóźwiakowie
Powiat: kolski
Adres: Bierzwienna Krótka 61, 62-650 Kłodawa
Tel.: 697228633, 693071828
e-mail: konskazagroda@wp.pl
Strona internetowa:
https://agroturystyka-konska-zagroda-jazda-konna.business.site/
https://www.facebook.com/agroturystykabierzwienna/

Zagroda edukacyjna działa przy czynnym gospodarstwie rolnym oraz agroturystycznym. W gospodarstwie hodowane są konie rasy śląskiej, perliczki, kury czy króliki. Warto skorzystać z oferty szkółki jeździeckiej, gdzie osoby na różnym stopniu zaawansowania znajdą coś dla siebie. Gospodarstwo organizuje także wakacyjne obozy jeździeckie. Elementem gospodarstwa jest półhektarowy ogród pełen charakterystycznych roślin dla wiejskiego krajobrazu.

Zagroda spełnia 3 z 5 celów edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji zwierzęcej, dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej oraz w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej.

W gospodarstwie zapoznać się można z funkcjonowaniem wiejskiej zagrody, warunkami bytowania koni, ich wykorzystania w gospodarstwie. Dowiedzieć się można jak należy pielęgnować konie oraz przybliżyć ter-

minologię związaną z hodowlą, jak również jeździectwem. Naukę można także kontynuować w ogrodzie zapoznając się z roślinami jedno i dwuliściennymi, a także poznać zastosowanie roślin ozdobnych w kuchni. Bliskość kopalni soli w Kłodawie wpłynęła na fakt wykorzystania soli w zajęciach edukacyjnych. Wspólnie tworzone są ozdoby czy elementy wyposażenia z masy solnej wskazując na wykorzystanie tego materiały plastycznego w sztuce ludowej regionu. Od 2022 r. zajęcia zostaną wzbogacone o ogród pokazowy, w którym znajdą się zioła i warzywa rosnące na naturalnym podłożu (obornik koński, kompost). Ogródek ten powstanie na tzw. Podwyższonych grządkach.

Zajęcia w zagrodzie trwają od 3 do 4 godzin i propozycja edukacyjna skierowana jest głównie do dzieci i młodzieży, ale również dorośli znajdą program edukacyjny dla siebie. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę 40 osób.

Zagroda wikliniarsko-plecionkarska
POLSKIE PLECIONKARSTWO

Właściciel: Ewa Świątkowska-Pepińska, Grzegorz Pepiński
Powiat: koniński
Adres: Chrusty 1, 62-590 Golina
Tel.: 607257428
e-mail: biuro@polskieplecionkarstwo.pl
Strona internetowa: https://polskieplecionkarstwo.pl/
https://www.facebook.com/polskieplecionkarstwo/

Zagroda wikliniarsko-plecionkarska powstała w ponad 100 ha gospodarstwie wikliniarskim z tradycjami. Właściciele do czynienia z wikliną mają od najmłodszych lat. Oboje posiadają tytuł mistrzowski w zawodzie koszykarz-plecionkarz oraz zgodnie z definicją Stowarzyszenia

Twórców Ludowych są twórcami ludowymi w zakresie plecionkarstwa. Posiadają także uprawnienia instruktora praktycznej nauki zawodu koszykarz-plecionkarz. Jeśli chcemy wiedzieć co oznacza korowanie, parzenie czy moczarkowanie koniecznie powinniśmy uczestniczyć w zajęciach organizowanych w zagrodzie. Podczas zajęć poznamy dawny zawód – plecionkarza oraz wytwór jego rąk, poznamy te z niezbędne narzędzia do stworzenia wyrobów z wikliny oraz procesy, którym poddawany jest surowiec plecionkarski.

Zagroda spełnia 3 z 5 celów edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji roślinnej, dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej oraz w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej.

Zajęcia w zagrodzie trwają od 1 do 5 godzin, a propozycja edukacyjna nie ma ograniczeń wiekowych. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę 15 osób.

Alpakarnia P&M

Właściciel: Marta i Piotr Pietrzykowscy
Powiat: koniński
Adres: Szyszyńskie Holendry 2, 62-561 Ślesin
Tel.: 693067586, 693065099
e-mail: martapipi@interia.pl
Strona internetowa: http://www.alpaka.net.pl/
https://www.facebook.com/AlpakarniaPM

Zagroda działa w gospodarstwie rolnym, którego początki sięgają lat osiemdziesiątych XX wieku. Zakres działalności jest szeroki: rolniczy, hodowlany, produkcyjno-hodowlany, szkoleniowy, edukacyjny i agroturystyczny. Gospodarze szeroko znani są jako pierwsi hodowcy alpak w Polsce. Od 2005 r. w gospodarstwie można skorzystać z usług agroturystycznych oraz wykładów i seminariów hodowlanych. Prowadzone są tu także zajęcia alpakoterapii oraz dogoterapii.

Zagroda spełnia wszystkie z celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych.

Zajęcia w zagrodzie trwają od 1 do 8 godzin lub mogą być połączone z pobytem i noclegiem. Propozycja edukacyjna w zależności od programu skierowana jest do różnej grupy wiekowej, ale zarówno dzieci jak i dorośli znajdą odpowiednie zajęcia dla siebie. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę 50 osób. W czasie pobytu w Alpakarni dowiedzieć się można o chowie i hodowli alpak i kóz, kim jest strzygacz oraz jak szkolić alpaki. Zapoznać się można z zasadami obróbki włókna naturalnego pochodzącego od alpak oraz nauczyć się sztuki filcowania go na mokro. W zagrodzie istniej możliwość obcowania z różnymi zwierzętami oraz przyjemnych rozmów o regionie. Kto wie, może się uda razem z alpaką wskoczyć na krótką kąpiel do jeziora?

Kraina Dudusia Wesołka

Właściciel: Agnieszka i Zdzisław Kamieniarz
Powiat: leszczyński
Adres: Górka Duchowna 44, 64-111 Lipno
Tel.: 667803810
e-mail: az.ogrodnik@o2.pl

Zagroda edukacyjna Kraina Dudusia Wesołka powstała w zabudowaniach gospodarstwa rodzinnego pana Zdzisława, które oddalone są od wsi i położone w obrębie własnych pól. Zagroda stanowi piękny przykład zachowania dziedzictwa kulturowego dawnej zagrody wiejskiej. Zajęcia oprócz zapoznawania dzieci z historią wsi, pracy na roli i zajęć w dawnym gospodarstwie zawierają też elementy lekcji przyrody.

Zagroda spełnia 4 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji zwierzęcej oraz roślinnej, świadomości ekologicznej i konsumenckiej oraz dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej.

Zajęcia w zagrodzie trwają ok. 4 godzin i skierowane są do dzieci w wieku przedszkolnym oraz klas 1-3. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę od 15 do 30 osób.

W zagrodzie zapoznać się można z rolą małych zwierząt jak gęsi, króliki, kury, psy czy koty w gospodarstwie. Dowiedzieć się jak opiekować się młodymi zwierzętami, a także jakie gatunki zbóż uprawia się w Polsce. Przestrzeń wiejska staje się miejscem poznawania kultury oraz korzystania z doświadczeń mieszkańców opartych na

wiedzy. Rozwija wśród dzieci chęć poznawania pojęcia turystyki kulturowej oraz dziedzictwa kultury wsi. Atrakcji jest bardzo dużo. Przedstawia się je w przyjaznym otoczeniu i atmosferze budzącej ciekawość dzieci. Są też zabawy edukacyjne i miejsce wypoczynku przy ognisku. Gospodarze mają jeszcze wiele innych pomysłów na wykorzystanie tego miejsca w ciekawy i atrakcyjny sposób, m.in. poprzez kąpiel w zbożu, labirynt w słomie czy przeciąganie liny.

Zagroda na Zadupiu

Właściciel: Mariola Bzdręga
Powiat: obornicki
Adres: Sycyn 4, 64-606 Popówko
Tel.: 605139775, 661582655
e-mail: sycyn4@wp.pl
Strona internetowa: https://pl-pl.facebook.com/SycynPodLipa

Zagroda edukacyjna mieści się w czynnie działającym gospodarstwie agroturystycznym położonym w cichej, spokojnej okolicy. W tym miejscu można przenieść się w czasie i zapoznać z wieloma maszynami i sprzętami z ubiegłych stuleci. Gospodarstwo jest miejscem, w którym odbywają się ciekawe lekcje historii. Stąd też można wybrać się na pieszą wędrówkę po pobliskim Rezerwacie Dołęga, a także okolicznych lasach, polach i łąkach. Właścicielom w duszy gra muzyka, a na terenie ich zagrody powstała scena, gdzie niesamowite osoby – muzycy dają koncerty.

Zagroda spełnia 2 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie przetwórstwa płodów rolnych oraz dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej.

Zajęcia w zagrodzie trwają ok. 4-5 godzin i skierowane są do dzieci, młodzieży szkolnej i rodzin. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę od 20 do 50 osób. Istnieje także możliwość warsztatów dla mniejszej grupy do 8 osób, które można połączyć z noclegiem. Co ciekawe zajęcia mogą odbywać

się również mobilnie! Gospodarze chętnie przyjadą z warsztatami do kół gospodyń wiejskich, sołectw czy wystawią się podczas imprez regionalnych.

Podczas wizyty poznać można nie tylko zwierzęta gospodarskie oraz jak działa stary sprzęt rolniczy, ale także można zobaczyć jak wyglądało pranie w balii czy pralce Frani. Można także uczestniczyć w zajęciach z tradycyjnego sposobu wypiekania chleba w piecu chlebowym opalanym drewnem. Wspólnie mieli się ziarno w zabytkowym młynku, następnie wyrabia ciasto oraz formuje chleb, który zostanie wypieczony we wspomnianym piecu.

Gdyby był problem z kontaktem – brak zasięgu, gospodarze proszą o wiadomość sms lub e-mail.

Zagroda Białego Króliczka

Właściciel: Aleksandra i Tomasz Kupaj
Powiat: ostrowski
Adres: Latowice Kęszyce 10, 63-304 Sieroszewice
Tel.: 504999066
e-mail: tomasz.ola10@neostrada.pl
Strona internetowa: https://gospodarstwoeko.webd.pl/
https://www.facebook.com/Zagroda-edukacyjna-Białego-króliczka-Gospodarstwo-ekologiczne/

Zagroda edukacyjna działa w czynnym gospodarstwie ekologicznym położonym na skraju lasu z daleka od zwartej zabudowy wsi. Otaczają ją pola, łąki, co gwarantuje ogromny spokój. Gospodarstwo specjalizuje się w hodowli rodzimych ras. Znajdziemy tutaj: świnię złotnicką pstrą, owcę wielkopolską

oraz królika popielańskiego białego. W gospodarstwie utrzymywany jest także drób.

Zagroda spełnia 3 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, a także w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej.

Zajęcia w zagrodzie trwają ok. 3-4 godziny i skierowane są do dzieci w wieku przedszkolnym 3-5 lat oraz dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat). Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę od 5 do 15 osób.

Podczas zajęć będzie można poznać zwierzęta gospodarskie i domowe oraz omówione zostanie ich żywienie, pielęgnacja oraz rodzaje pasz. Dowiedzieć się będzie można także jak wygląda uprawa roślin w systemie rolnictwa ekologicznego. Jakie są różnice między takim systemem a systemem konwencjonalnym. Uczestnicy zapoznają się z oznaczeniem produktów wytworzonych przez rolnictwo ekologiczne oraz z korzyściami jakie dają te produkty konsumentom. Ponadto będzie można poznać maszyny służące do uprawy pól i zbiorów płodów rolnych. Można także poznać bliżej mieszkańców łąki: zarówno tych roślinnych jak i zwierzęcych.

Przytul alpakę

Właściciel: Iwona Kaczor
Powiat: pleszewski
Adres: ul. Kowalewska 30 Suchorzew, 63-300 Pleszew
Tel.: 603622197
e-mail: iwona_kaczor@wp.pl
Strona internetowa: https://www.facebook.com/przytul.alpake/

Gospodarstwo położone jest z dala od ruchliwej drogi pośród pól. Mieszkańcami gospodarstwa są alpaki, drób, psy oraz koty. Całość zagrody stwarza warunki do nauki i zabawy. Zajęcia odbywają się w stodole, która jest dostosowa-

na do prowadzenia zajęć, w tunelu foliowym, gdzie znajdują się rozsady oraz oczywiście na świeżym powietrzu.

Zagroda spełnia 2 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji roślinnej oraz zwierzęcej.

Zajęcia w zagrodzie trwają od 1 do 4 godzin i skierowane są do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, ale znajdą się zajęcia także dla dorosłych i seniorów. Jednorazowo gospodarze są wstanie przyjąć grupę do 10 osób. Istnieje również możliwość, aby zajęcia odbyły się poza gospodarstwem.

Podczas zajęć przybliżone zostaną rodzaje zbóż i oraz jak rozpoznawać je po kłosach i liściach. Można dowiedzieć się jakie inne uprawy można znaleźć na polu oraz jakie zwierzęta zamieszkują na nim. Uczestnicy zajęć poznają oraz będą umieli nazwać maszyny niezbędne do uprawy i zbioru płodów rolnych. Będzie można przyjrzeć się bliżej utrzymywanym w gospodarstwie zwierzętom. Przedstawione zostaną alpaki, psy oraz koty. Podczas zajęć można także wybrać się z alpakami na spacer. Podczas innych zajęć natomiast można poznać tajniki powstawania rozsad warzywnych, nauczyć się sadzenia truskawek oraz uczestniczyć w zbiorze posadzonych na wiosnę sadzonek.

„Pod lipami”

Właściciel: Małgorzata i Andrzej Fajkowscy
Powiat: słupecki
Adres: Stawisko 9, 62-410 Zagórów
Tel.: 603053208
e-mail: ampodlipami@wp.pl
Strona internetowa:
https://www.facebook.com/Agroturystyka-Pod-Lipami-Stawisko/

Zagroda edukacyjna „Pod Lipami” oprócz działalności rolniczej prowadzi również działalność agroturystyczną. Położona jest na obrzeżach Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego. Czyste powietrze, bogata flora i fauna to walory związane z lokalizacją. Zagroda „Pod Lipami” to przede wszystkim przyjazny i otwarty dom i miejsce, gdzie Goście mogą skosztować kulinarnych specjałów kuchni wielkopolskiej. Gospodarze są laureatami wielu prestiżowych konkursów kulinarnych.

Organizują warsztaty kulinarne pod hasłem „Lepienie pierogów – zabawa ze smakiem”.

Zagroda spełnia 3 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji roślinnej oraz zwierzęcej, a także w zakresie przetwórstwa płodów rolnych. Zajęcia w zagrodzie trwają ok. 3-5 godz. i skierowane są dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Jednorazowo gospodarze mogą przyjąć grupę od 15 do 40 osób.

Podczas zajęć w zagrodzie „Pod Lipami” odwiedzający zapoznają się z życiem na wsi i pracą rolnika. Bliskość uprawnych pól pozwoli zobaczyć jak wyglądają one w zależności od pory roku.

W czasie wspólnego przygotowywania ciasta, farszy, wałkowania i nadziewania usłyszymy historie związane z pierogami.

Uczestnicy warsztatów mają zapewniony bezpieczny kontakt ze zwierzętami (kuce, owce kameruńskie, króliki, ptactwo domowe). Do dyspozycji dzieci są także boisko do siatkówki i koszykówki, miejsce na ognisko.

Kmiecikówka

Właściciel: Zofia Kmiecik
Powiat: śremski
Adres: Lubiatówko 43, 63-140 Dolsk
Tel.: 612825680, 608 664 633
e-mail: agrokmiecik@poczta.onet.pl
Strona internetowa: http://kmiecikowka.eu/

Zagroda położona jest w miejscu zwanym krainą 10 jezior. Teren to prawdziwa mozaika form terenowych ukształtowanych przy udziale lodowca. Zagroda funkcjonuje przy gospodarstwie rolnym, gdzie utrzymywane są zwierzęta jak owce, kozy, gęsi, czy kury. Własnoręcznie można zerwać czereśnie, morele i śliwki.

Zagroda spełnia 4 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji roślinnej oraz zwierzęcej, w zakresie przetwórstwa płodów rolnych oraz w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej. Zajęcia w zagrodzie trwają ok. 3 godzin i skierowane są zarówno do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, a także dla dorosłych. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę od 15 do 30 osób.

Podczas zajęć bliżej można poznać pracę sadownika oraz dowiedzieć się dlaczego uprawia się drzewa owocowe. Dodatkowo przedstawione zostaną sposoby przetwarzania owoców, które zakończą się degustacją przygotowanych przez gospodynię konfitur i powideł. Podczas innych zajęć natomiast poznać można system hodowli i użytkowania owcy oraz narzędzia i urządzenia wykorzystywane przy opiece nad nimi. Można się dowiedzieć jak zachowywać się w kontakcie z tym zwierzęciem, jakie rasy owiec występują w przyrodzie oraz jak wytwarza się wełnę za pomocą kołowrotka. Podczas tych zajęć wspólnie przygotowuje się potrawę regionalną: pyry z gziką. Ponadto właścicielka jest pasjonatką kwiatów ozdobnych oraz ziół – które można obejrzeć w gospodarstwie oraz nabyć je do własnej uprawy.

Folwark konny Hermanów

Właściciel: Sławomira Połczyńska
Powiat: średzki
Adres: Hermanów 1, 63-040 Nowe Miasto N/Wartą
Tel.: 605186664
e-mail: s.polczynska@hermanow.pl
Strona internetowa: http://hermanow.pl/
https://www.facebook.com/Folwark-Konny-Herman/

Wyjątkowe położenie gospodarstwa i malownicze otaczające tereny skradły serce nie tylko gospodarzy, ale także każdego kto odwiedza to miejsce. W zagrodzie można także skorzystać z oferty noclegowej, która dostępna jest przez cały rok.

Zagroda spełnia 2 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji zwierzęcej oraz w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej. Zajęcia w zagrodzie trwają od 1 do 3 godzin i skierowane są zarówno do dzieci i młodzieży, a także dla dorosłych. Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę do 30 osób.

Podczas zajęć z Folwarku konnym Hermanów poznać można zwierzęta żyjące na jego terenie. Usłyszeć o ich pochodzeniu, zwyczajach oraz sposobie chowu lub hodowli. Jeśli wybierzemy pakiet zajęć z końmi – na pewno wyjedziemy bogaci we wszelakie informacje z nimi związane. Od anatomii, przez sposób chowu,

po sposób wykorzystywania koni. Ponadto zostaną przekazane informacje jak karmić, czyścić i siodłać te zwierzęta. Jest także możliwość skorzystania z nauki jazdy konnej. Ponadto zostanie pokazane jak wykonywać prace w stajni oraz kto to jest i czym zajmuje się stajenny, zootechnik, podkuwacz czy instruktor. Jeśli jednak ze zwierzętami utrzymywanymi w gospodarstwie nam nie po drodze możemy skorzystać z oferty zajęć z biologiem, czyli poznać podczas spaceru ekosystemy na terenie Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego. Dowiedzieć co to jest łańcuch pokarmowy oraz panujące w nim zależności. Można także zapoznać się z różnymi gatunkami drzew i kwiatów poprzez tworzenie zielnika. Bliskość rzeki Warty sprawia, że dużym zainteresowaniem cieszą się także zajęcia z ichtiologiem.

Zagroda Olszówka

Właściciel: Ewa Dzieran-Hadław
Powiat: turecki
Adres: Olszówka 1c, 62-731 Przykona
Tel.: 735 771 484
e-mail: hadlawek@wp.pl
Strona internetowa: http://www.zagrodaolszowka.pl

Zagroda edukacyjna mieści się w gospodarstwie o powierzchni 1,5 ha. Teren porastają drzewa, a całość zagrody jest ogrodzona. Miejsce położone jest w spokojnej okolicy, oddalonej od zgiełku.

Zagroda spełnia 3 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji zwierzęcej, w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej oraz w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej. Zajęcia w zagrodzie trwają ok. 3 godzin i skierowane są zarówno do dzieci w wieku przedszkolnym oraz wczesnoszkolnym (klas 1-3). Jednorazowo gospodarze są w stanie przyjąć grupę od 10 do 25 osób.

W ramach zajęć prowadzonych w zagrodzie można zapoznać się z codziennymi zajęciami związanymi z życiem w gospodarstwie. Przybliżony zostanie codzienny obrządek w zagrodzie ze zwierzętami i utrzymaniem porządku wokół. Dzieciom można także przybliżyć zasady prawidłowego żywienia ludzi ze wskazaniem na ilość i jakość spożywanych posiłków. Podczas tych zajęć zwraca się uwagę na umiejętność wyboru

żywności oraz dobór ich w taki sposób, by były atrakcyjne do spożycia. Dlatego też dzieci przygotowują jadalne kukiełki z owoców i warzyw. W okresie Wielkiej Nocy prowadzone są zajęcia, które mają przybliżyć tradycje i obrzędy związane z tym świętem w odniesieniu do tradycji wielkopolskiej. Dzieci przygotowują podczas zajęć palmy wielkanocne, kartki świąteczne z naturalnych materiałów a także malują pisanki.

Gospodarstwo ekoagroturystyczne Bliżej Natury

Właściciel: Alina i Sylwester Janik
Powiat: turecki
Adres: Dąbrowa 13, 62-730 Dobra
Tel.: 632799230; 505264707
e-mail: ekologia111@gmail.com

Zagroda edukacyjna „Bliżej natury" prowadzona jest w gospodarstwie ekologicznym o powierzchni ok. 22 ha. W gospodarstwie prowadzona jest produkcja mieszana. Zarówno są to uprawy rolnicze, jak i ogrodnicze, ale także chów bydła, trzody chlewnej oraz drobiu. Zagroda znajduje się w malowniczej miejscowości położonej niedaleko zbiornika wodnego Jeziorsko wśród lasów.

Zagroda spełnia 4 z 5 celów edukacyjnych założonych przez Ogólnopolską Sieć Zagród Edukacyjnych: edukuje w zakresie produkcji roślinnej, w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej, w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej oraz w zakresie przetwórstwa płodów rolnych.

W zagrodzie można poznać tajniki ekologicznej produkcji rolnej oraz zasady współżycia zgodne z prawami przyrody. W ramach zajęć realizowanych w zagrodzie można zapoznać się z ze sposobami redukcji i recyklingu odpadów. Poznać można sposób na użyźnienie gleby poprzez produkcję kompostu. Dodatkowo przekazane zostaną informacje o glebie – co zawiera, jak powstaje i kto w niej mieszka. Zajęcia odbywają się także w ogrodzie, gdzie można poznać różne gatunki warzyw i ziół oraz nauczyć się je rozpoznawać, a także wykorzystywać w kuchni. Poznać można także gatunki podstawowych roślin uprawianych w gospodarstwie, nauczyć się ich nazw oraz rozpoznawać po ziarnach. Na zajęciach poruszany jest także temat żywienia w kontekście ogólnym, ale także dowiedzieć się można skąd bierze się mleko, a także jak powstaje masło, jogurt czy chleb.

Oprócz tego gospodyni ma talent i umiejętności w kierunku wykonywania tradycyjnych robótek ręcznych, czym chętnie dzieli się z innymi i wykorzystuje podczas zajęć edukacyjnych.

Zamawiający:

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
ul. Sieradzka 29
60-163 Poznań
tel.: 618 685 272, 618 630 411
faks: 618 685 660
e-mail: wodr@wodr.poznan.pl
www.wodr.poznan.pl

Wstęp:

Anna Brzezińska, Sylwia Graja-Zwolińska

Opisy zagród:

Marta Kondraciuk

Zdjęcia:

Archiwum prywatne zagród; archiwum doradców Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

Projekt, skład i druk:

R2 Print Płock Adam Rytter

Nakład 2000 egzemplarzy

Publikacja bezpłatna

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu
ul. Sieradzka 29
60-163 Poznań
tel.: 618 685 272, 618 630 411
faks: 618 685 660
e-mail: wodr@wodr.poznan.pl
www.wodr.poznan.pl